

Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Artykuł:

Biblijografia [geografii]

Źródło:

Czasopismo Geograficzne, Tom 1 1929 zeszyt 1 strony 60-65

Artykuł udostępniony cyfrowo w ramach zadań projektu pt.
„Digitalizacja i udostępnianie online »Bibliografii gospodarki Wielkopolski 1919-39«
H. Maciejewskiej” (SONB/SP/550684/2022)

Księga ostatnia jest naogół lepiej opracowana od poprzednich, chociaż mogłaby być opracowana bardziej popularnie, licząc się z zasobem umysłowym uczniów.

Konstanty Bzowski (Łódź).

BIBLIOGRAFJA.

Podręczniki geografji Polski (ogólne, g. gospodarczej i nauki o Pol. współcz.):

- 1) Pawłowski Stan. Geografia Polski. Lwów. 1917, s. 201.
 - 2) " " " " 1921, s. 61.
 - 3) Sosnowski P. " " " 1922, s. 211 i atlasik.
 - 4) Srokowski Stan. Zarys Geogr. fizycznej ziem pol.-litew.-rus. Kijów. 1918, s. 155.
 - 5) Kulwiec K. Polska w granicach natur. i histor. Warszawa. 1919. 2 wyd., s. 199.
 - 6) Natkowska A. Geogr. Polski. Warszawa. 1922. 8 wyd. s. 124.
 - 7) Sawicki L. Geogr. dla IV. stopnia szk. powsz Kraków. 1923, s. 95.
 - 8) Jezierski W. Zarys geogr. ziem pol. Warszawa. 1916. 2 wyd., s. 87.
 - 9) Bzowski K. Geogr. Pol. Warszawa 1922. 4 wyd., s. 208.
 - 10) Radliński T. Rzeczyposp. Pol. Warszawa. 1922. 5 wyd., s. 216.
 - 11) Dzierżyński J. Zarys geogr. Pol. Cz. I i II. Warsz. 1918, s. 77 i 77 i 2 atlasiki.
 - 12) Majewski St. Zarys Geogr. Pol. Warszawa. 1920. 2 wyd., s. 209.
 - 13) Pannenko T. " " zjednoczonej. Warszawa (bez roku wyd.), s. 125.
 - 14) Dąbrowska M. O Polsce zjednoczonej. Warszawa. 1921. 2 wyd., s. 198.
 - 15) Fleszarowa-Danysz. Geogr. ziem pol. 1922. 2 wyd., s. 126.
 - 16) Bukowiecka-Poniatowska. Opis ziem d. Polski. Warszawa. 1918. 3 wyd., s. 110.
 - 17) Majewski Stan. Geogr. Pol., Łódź. 1921. 2 wyd., s. 93.
 - 18) Kargot-Weigt. " " Kraków. 1923, s. 81.
 - 19) Milata-Skrzypek. Geogr. Polski w formie lekcji metod. Cieszyn. 1923, s. 192.
 - 20) Kosutski Stan. " gospodarcza Pol. Warsz. 1918, s. 327.
 - 21) Loth J. Wykład geogr. ekonom. ziem pol. " 1921. 2 wyd., s. 392.
 - 22) Weigt H. Geogr. gosp. Pol. Kraków. 1923. 3 wyd. s. 91.
 - 23) Witkowska-Sawicki. Nauka o Pol współcz. Kraków. 1920, dla VIII kl. szk. śrd., s. 288.
 - 24) " " " " 1922, dla VII. stop. szk. po-wszecznych, s. 242.
 - 25) Wereszcyński-Kucharski. Wiadomości o Polsce współczesnej. Warszawa. 1921.
 - 26) Chmielewski K. Nauka o Polsce współczesnej. Warszawa. 1920, s. 155.
 - 27) Bzowski K. " " 1921, s. 189.
 - 28) Gruszecka-Nitschowa. Podr. do nauki o Pol. " 1922, s. 204.
 - 29) Tregbert K. Nauka o Pol. współcz. Lwów. 1922, s. 63.
 - 30) Kozubowski F. Zarys nauki o Pol. współcz. Lublin. 1921, s. 157.
 - 31) Bujak, Pazdro, Próchnicki, Sobieński. Polska współczesna. Lwów. 1922.
 - 32) Pawłowski, Bystróż, Perettiakowicz. Polska współczesna. Geografia, kultura, ustrój.
Warszawa. 1923, str. 173.
- Większe opracowania:
- 33) Natkowski W. Materiały do geogr. Pol. Warszawa, s. 350.

- 34) *Sujkowski A.* Geogr. Pol. Warszawa. 2 wyd., s. 488.
- 35) *Lencewicz Stan.* Kurs geogr. Pol. Warszawa. 1922, s. 340.

Podręczniki geografji ogólnej:

- 1) *Romer.* Geografja dla kl. II i szkół powsz. Warszawa. 1923, s. 83.
- 2) *Załęcki.* Wiad. poglądowe z geogr. Warszawa 1921, s. 151.
- 3) *Natkowska.* Geografja szkolna (elem.) Cz. I, wyd. 8. Warszawa. 1923, s. 161.
- 4) *Sawicki L.* Geografja dla V stopnia szkół powsz. Kraków. 1922.
Poziom wyższy:
- 5) *Pawłowski.* Geografja. Tom I. Warszawa. 1923, s. 172. 2 wyd.
- 6) *Natkowski.* Geogr. fizyczna, wydał Sawicki, wyd. 3, Warszawa. 1922.

Podręczniki krajoznawstwa Polski.

- 1) *Romer-Polackówna.* Pogadanki krajoznawcze. Lwów. 1922.
- 2) *Gayówna.* Krajoznawstwo. Warszawa. 1923.
- 3) *Dzierżyński.* Geogr. Europy dla III i IV stopnia szk. powsz. Kraków. 1923.
- 4) *Radliński.* Krajoznawstwo. Warszawa. 1921.

Podręczniki geografji Europy.

- 1) *Pawłowski.* Geografja. Tom II. Cz. I. Lwów. 1922, wyd. 2, s. 200.
- 2) *Fuchs-Radliński.* Geogr. Europy. Warszawa. 1923, wyd. 8, s. 204.
- 3) *Dzierżyński.* Geogr. Europy. Warszawa. 1920, wyd. 3, s. 239.
- 4) *Figli-Laganowski.* Geogr. Cz. III. Europa. Warszawa. 1919, wyd. 3, s. 121.

Podręczniki geografji innych części świata.

- 1) *Pawłowski.* Geografja. Tom III. Warszawa. 1921.
- 2) *Radliński-Fuchs.* Pięć części świata, wyd. 6. Warszawa. 1922.
- 3) *Sawicki L.* Geografja dla VI stopnia szkół powsz. Kraków. 1922.

Podręczniki geografji w innych państwach.

JUGOSŁAWJA.

- 1) *Radiwojević T.* Balkansko połuostro i zemlja Srba, Hrvata i Slovenaca, dla IV. klasy szk. śrd., 3 wyd. Belgrad. 1921, s. 139.
- 2) *Lukas F.* Geografija Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Zagreb. 1922. s. 183.
- 3) *Juras Ivo.* Zemljopis Jugoslavija. Zagreb. 1922. s. 116.
- 4) *Radiwojević.* Srbija u slici reči. Belgrad. 1913.
- 5) " Europa. Belgrad. 1921, s. 95 (o Polsce, s. 60—62).
- 6) " Osnovy ekonomika geografija. Belgrad. 1921, s. 160.
- 7) " Wanewropski kontinenty. 2 wyd. Belgrad. 1921, s. 95.
- 8) " Osnovy fizicke geografije. 4 wyd. Belgrad. 1921, s. 95.
- 9) " Osnovy zemljopisa. 3 wyd. Belgrad. 1921, s. 87.
- 10) *Mariković i Tomić.* Velika Zidna Karta Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca 1:800.000. Beograd. 1921.

CZECHOSŁOWACJA.

- 1) *Deiměk Petr.* Vylety po Československu, zeměpis pro I třídu měšťanských škol. Praha 1922, s. 132.

BULGARJA.

- 1) *Kostow D.* Geografija na Bułgarija. 2 wyd., dla 8 kl. szkół. śrd. Płowdiw. 1920, s. 199
- 2) *Kowaczewa Z.* Bułgarija i niejnitje susledy. Sofja. 1921, s. 374.
- 3) *Raczew K.* Geografija na selo. Metodiko geografski ocerk. Sofja. 1921, s. 179.
- 4) *Razbojnikow A.* Geogr. na Europa. Płowdiw. 1922 Cz. I, Eur. pld. i ptn.-zach., s. 152.
- 5) *Gaczew W. P.* Geografija. Kniga II. Ameryka i Europa (zach.), s. 109.
- 6) " III. Europa (środk., pn.-wsch., pld.), s. 91. Płowdiw. 1921, (s. 24—26 o Polsce).
- 7) *Milanow Iw.* Geografija (Ameryka i Europa). Sofja. 1922, s. 96 (o Polsce s. 79—80).
- 8) *Gaczew W. P.* Geografija za IV. kl. Płowdiw. 1922, s. 112 (zawiera Australję, Afrykę i Azję).
- 9) *Włajkow i Markow.* Uczebnik po trgwoska. Geografija. Sofja. 1920, s. 400. Cz. I. (geogr. ogólna i 4 części świata).
- 10) *Gaczew W. P.* Geografija-Atlas. Płowdiw. 1911. Kn. I. Obszcza geogr. i Azja, s. 273.

- 11) *Popow S.* Geografija za 1, 2, 3 klas na narodnite progimnazii, 3 części. 8 wyd. Płowdiw. 1922, s. 43, 70 i 78. W 2 części Europa (o Polsce s. 31—32).
- 12) *Rankow W. I.* Uczebnik Atlas-geografija za II klas na narodnite progimnazii. 3 wyd. Trnowo. 1913, s. 54 (o Polsce s. 14).
- 13) *Georgiew S.* Geografija za wtóri klas. Pleven. 1922, s. 52 (o Polsce s. 38, mapka z granicą Polski (tylko po Bug)).
- 14) Atlas ot 20 kartj za izuczawanie obszcza i bułgarska istorija Płowdiw. 1923.
- 15) *Pastuchow i Stojanow.* Istorija na bułgarskija narod. 2 wyd. Płowdiw. 1920, s. 270.
- 16) Ministerstwo na narodnoto proswieszczenie. Programa i prawilnik za narodnite osobni uciziliszcza. Sofja. 1922, s. 290.
- 17) *Michailow i Czankow.* Geografo i statisticeski sbornik za wsiczki strani w swieta. Godina prwa. Sofja, s. 182.
- 18) *Toszkow P.* Karta na Bułgarija. 1:1,000,000. Sofja.

NIEMCY.

- 1) *Supans.* Deutsche Schulgeographie (Unterstufe). Gotha, Perthes. 1922. 12 wyd. oprac. H. Lautensach, s. 175 (o Polsce s. 99—100).
- 2) *Tosamo* (Mittelstufe). Gotha. 1921, s. 459 (o Polsce s. 246—249).
- 3) *Heiderich F.* Länderkunde v. Europa. 4 wyd. Berlin. 1921 (o Polsce s. 153—157).
- 4) " Länderkunde d. aussereuropäischen Erdteile. Berlin. 1921, s. 176, 4 w.
- 5) *Stoiser J.* Grundriss d. allg. Wirtschafts-u. Verkehrsgeographie. Wien. 1910, s. 95.
- 6) " Die Europäischen Staaten. Wien 1922. 2 w., s. 304 (o Polsce s. 131—140).
- 7) " Die aussereuropäischen Staaten. 2 wyd. Wien. 1920.
1. Teil. Amerika u. Australien, s. 147.
2. " Asien u. Afrika, s. 146.

STANY ZJEDNOCZONE.

- 1) *Brigham and Farlane.* Essentials of Geography. First Book, part Two. American Book Company—New York. 1916, s. 266, fig. 420.

WĘGRY.

- 1) *Kogutowicz Zsebatlasza.* Az. 1922. Évre szerkesztette *Bátty Zsigmond és Kogutowicz Károly.* Második Kiadás. Budapest. 1922. (Atlas kieszonkowy Kogutowicza. 2 wyd., s. 192. 243 mapek Węgier).
- 2) Magyarország gazdasági Terkepeken. La Hongrie économique en cartes. Rubinek, D'Edvi Illés i Halász. 3 wyd. 76 map, 6 wykresów. Budapest. 1920.

R ó z n e.

- Biot Jean.* Statistique annuelle de géographie humaine comparée. Paris, Hachette. 1922. 8°, s. 66, fig. 77, 5 fr. Rec. *E. Colin.* Annales de Géogr. 1923, s. 84/5.
- Fischer, Graebner, Hoernes, Mollison, Ploetz, Schwalbe.* Antropologie, s. 684. Tabl. 29, ilustr. 102. Lipsk, Teubner. 1923.
- Marett R. R.* Antropologja, przekład Z. Krzywickiego. Warszawa—Lwów. Wende. (bez daty), s. 240.
- Finck V. C. i Baker O. E.* Geography of the World's Agriculture. Washington. 1917. 2 tablice z mapami barwnymi, s. 150
- Historical and Political Atlas of New Europe. N. York-London. 1922.
- Vogel W.* Politische Geographie (Aus Natur u. G. 634). Lipsk. 1922. 12 ilustr., s. 134
- Schöne E.* Politische Geographie. (A. N. u. G. 353). Lipsk. 1911. 7 map, s. 143.
- Dove K.* Allg.-polit. Geogr. (Göschel 800). Lipsk. 1920, s. 95.
- Supan A.* Leitlinien d. allg. polit. Geographie, (Naturlehre des Staates).
- Dix A.* Politische Geographie (Weltpolitisches Handbuch). 1922. Monachjum, Oldenbourg. 41 fig. 2 tabl., s. 601.
- Dix A.* Politische Erdkunde. Wrocław, Hirt. 1922. 12 map, s. 90.
- Kjellén R.* Die politischen Probleme d. Weltkrieges. 2 wyd., 5 map, str. 142. przekł. z szwedzkiego Fr. Stieve'go. Lipsk, Teubner. 1916.
- Kjellén R. D.* Grossmächte und d. Weltkrise. Lipsk, Teubner. 1921, s. 249.
- Fischer N. i Bitterling R.* Die politisch-geographischen Veränderungen seit dem Weltkriege. Monachjum, Oldenbourg. 1921. 10 fig., s. 31.
- Wielkie porty francuskie „Les grands ports français”. Collection publiée sous la dir. de M. A. Dupont, prof. au Lycée.

Zrozumienie, z jakim odnosi się społeczeństwo francuskie do spraw żeglugi morskiej i śródziemnej umożliwiło powstanie powyższego wydawnictwa zbiorowego, pod redakcją nauczyciela szkoły średniej. Ukazało się już 12 tomików, opracowanych przez miejscowych autorów. Opracowano w nich: 1) Trzy porty północne, 2) Havre, 3) Ronen, 4) Paryż, 5) Nantes i St. Nazaire, 6) La Rochelle, Bayonne i Rochefort, 7) Bordeaux, 8) Strasbourg, 9) Brest i Lorient, 10) Cette, Port-Vendres i Nice, 11) Marseille. W ostatnim wreszcie 12) tomiku Philippe Gidel omawia Caen, Dieppe i Cherbourg, Paris, Dunod, 1922, s. 160, z 12 planami i widokami. Autor omawia historię każdego portu, szczególnie zastanawiają go zmiany w XIX w., aż do 1914 r., wpływ wojny i stan obecny. Zwraca uwagę na tworzenie się portów nowoczesnych i w tym celu daje opisy portów wewnętrznych. Podkreśla przytem rolę ekonomiczną portu, rodzaj i wielkość handlu, stosunek do lądu i do morza.

Z wziętości tych prac widzimy, jak bardzo się Francuzi morzem interesują i jak wysoce potrzebę znajomości morza odczuwają. Stosunek ich do morza jest dawny, wielostronny i nie był przerwany przez zaborczych sąsiadów.

Pozatem należy wspomnieć, że *Annales de Géogr.* pomieściły w 1921 r. kilka artykułów o portach francuskich. Z niemieckich wymienić należy P. Arndt: *Antwerpen, Rotterdam u. d. deutsche Rheinmündung*. Stuttg. Enke. 1918.

O Gdańsku wydał Geisler, D. *Grosstadt Danzig*, 1918. Sprawie własnego naszego portu poświęcały artykuły różne pisma; z fachowych wydawnictw „Roboty publiczne” organ Min. R. P. publikował rzeczy ważniejsze. Pozatem osobno ukazały się: J. K. *Turski*, *Port Rzpłej* (Gdańsk, Tczew, Gdynia), s. 41. 1921 i *Rafalski J.* *Własny port polski na Bałtyku* Warsz. 1922, s. 48. i mapa, 1 wykres.

Geisler W. D. *Weichsellandschaft von Thorn bis Danzin*. Brunświk 1922, s. 240, ilustr. 24, map barwnych 12.

Schlüter O. *Wald, Sumpf. n. Siedelungsland im Altpreussen vor d. Ordenszeit*. Halle, Niemeyer. 1921. s. 96, z mapą lasów dzisiejszych, dawnych i osadnictwa.

Kazimierz Moszyński. Uwagi o słowiańskiej terminologii topograficznej i fizjograficznej, oparte przeważnie na materiale białorusko-poleskim. Lwów—Warszawa. 1921. Książnica Pol. (Arch. Nauk. Antropologicznych, tom I, № 5, wyd. przez Tow. Nauk. Warsz.), s. 19. Autor próbuje dać wyjaśnienia terminów: bagno, biel, błonie, błoto, bór, debrze, gaj, gało, krynica, las, lędo, łąg, pasieka, paśnia, (po)-pław, pleso, pole, ponik, gwozd, koń, kania, parzydło, sosna.

Regina Lilientalowa. Kult ciał niebieskich u staroż. hebrajczyków i szczątki tego kultu u współczesnego ludu żydowskiego. 1921. (Arch. N. Antropol. 1.6), s. 15.

Stanisław Poniatowski. Zadanie i przedmiot etnologji. 1922. (Arch. N. Antropol. II. 2), str. 28.

Janina Klawe. Metody i kierunki w etnologji ze stanowiska socjologii. 1922. (Arch. N. Antropol. III. 1). Omawia szkoły przyrodniczą i historyczną i rozważa potrzebę nowego kierunku, omawiając pracę Rivers'a.

Erläuterungen zu Benzingers Lichtbildern für den geogr. Unterricht. wydał *G. Bader, C. Küttler i C. Uhlig*. Stuttg. 1921.

1. tom. Kraje pozaeuropej.	str. 139	fol. 362	przełroczny 243.
2. „ Europa	„ 82.	„ 201	„ 305.
3. „ Niemcy i Austrja Niem.	„ 184.	„ 375	„ 375.

Czasopisma.

1. Szkoła Powszechna 1922. Rocznik III. W. *Laskowski*. Globus i półkule. Autor podaje projekt wprowadzenia globusa, dającego się rozkładać na dwie półkule, ażeby dziecku uzmysłowić łatwiej stosunek zachodzący między globusem a planiglobami. Cieszyć się należy, że tego rodzaju rozkładane globusy znalazły się już w handlu wydane przez „Pomoc szkolną” w Warszawie.

Sprawę nauki o Polsce współczesnej porusza St. Somorowski z Pabjanic. Recenzję Gruszeckiej-Nitschowej daje T. Kupczyński.

2. Przegląd pedagogiczny rzadko помещa artykuły treści geograficznej. Wymienić trzeba polemikę w sprawie J. Lotha „Wykład geografji ekonomicznej ziem Polski przedrob.” między recenzentem prof. St. Pawłowskim a autorem w zeszytach 2—3 i 6—7. 1921. Cennym był również program geologii w szkole średniej, omówiony przez Lewińskiego i Karczewskiego.

3. *Annales de Géographie*, 1922.
zeszyt 1. P. *Dumas*. Podział Jłaska górnego z 3 mapkami.

zeszyt 1. *A. Demangeon*. Sprawy brytyjskie (charakter jednności państwowej, dominja, Indje, Islam i nacjonalizmy, wnioski).

- „ 1. *Gallois*, omawia rozwój życia pasterskiego w Alpach francuskich według pracy *Arbos'a*. (*La vie pastorale dans les Alpes françaises*. Paris 1922) s. 719.
- „ 2. *G. Lewandowski*. Przemysły włókiennicze w Polsce.
- „ 3. *J. Roughe*. Mapa średnich wahań przyptywu i odpływu morza na kuli ziemskiej.
- „ 4. *A. Demangeon*. Geografia wojskowa i polityczna wg. nowych prac ameryk.
- „ 4. *R. Blanchard* Wędrówki alpejskie.
- „ 4. *H. Baulig*. Przegląd produkcji górniczej kuli ziemskiej.
- „ 5. *Cavaillès*. Węgiel biały w Kanadzie.
- „ 6. *Hobbs*. Girlandy wysp oceanu Spokojnego i powstawanie gór.

4. *Geographischer Anzeiger*. Organ Związku niem. nauczycieli geogr. Rocznik 1922 zawiera obok działu recenzyjnego i kroniki kilkadziesiąt artykułów. Najwięcej miejsca poświęcono pedagogji. *Manthe* i *Muris* poruszają piękne sprawy programowe, zwłaszcza zaś rolę geografji w wyższych klasach szkół średniej. Tej samej kwestji dotyka w związku z programem geografji w szkołach austriackich. Geografji w szkołach powszechnych kilka uwag poświęca *Wütschke*.

Sprawę wychowania młodzieży i społeczeństwa w duchu państwowym porusza *Fischer* i podkreśla doniosłość nauki geografji w tej kwestji. Również i *Wütschke* jest za obszerniejszem ale nowoczesnem uwzględnieniem geografji politycznej. O coraz większem zrozumieniu wychowawczego znaczenia geografji przez społeczeństwo niemieckie świadczą cytowane przez *Thom'a* (*D. öffentliche Meinung über d. G. Unterricht*), fakty, że cały szereg instytucyj żąda, aby więcej uczono geografji w szkole. Wystąpiły z tem izby handlowe, związki gospodarcze, wielcy przemysłowcy, Związek spraw dalekiego Wschodu, związek żeglarzy, związek banków, etc. Wymagają oni słusznie, aby młodzież w wyższych klasach rozszerzała i pogłębiała swą wiedzę geograficzną, a nie zapominała tego, czego się nauczyła na niższym stopniu.

Znajdujemy tu sprawozdania z 4 zjazdów:

- a) geografów w Lipsku, b) orientalistów w Lipsku, c) filologów w Darmstadt i d) filologów w Chemnitz.

Sprawę pomocy naukowych poruszają: *Geistbeck* (film, przeźroczka i obrazy ścienne) i *Lehmann F.* (ogród).

Pozatem spotykamy stale kwartalne sprawozdania: a) *Königa* o pogodzie w Niemczech, b) *Krausego* o zdjęciach kartograficznych i c) państwowego urzędu statystycznego.

5. *Geographische Zeitschrift* 1922.

zeszyt 1—2. *Braun F.* O granicach nowej Polski. *Gradmann R.* O geografji przed- i wczesno-histerycznej.

- 3—4. *Waibel* omawia obszary chowu bydła na pld. półkuli.
- 5—6. *Braun F.* Położenie geograficzne i polityczne Gdańska, przyczem fałszywie nazywa go wolnem państwem a nie miastem.
- 7—8. *Tuckermann W.* O zagłębiu Saary.
- 11—12. *Mortensen*. Naturalne podstawy gospodarstwa litewskiego. *Gerbing*. Geografia na zjeździe niem. przyrodników i lekarzy.

Geograph. Zeitschrift. 1923, zeszyt 1.

W. Tuckermann omawia polityczną i gospodarczą walkę o kraje nadreńskie. *J. Sölch*. Dawne i nowe polityczne linje tarcia w pld. części Europy środkowej.

A. Hettner porusza sprawę granic geografji, znaczenia morfologji, geografji opisowej i ogólnej nauki o krajobrazie, „nowej geografji Bansego w związku z jego ekspresjonizmem”, a kończy nauką o Niemczech i nauką o zagranicy.

6. Rocznik państwowego instytutu meteorologicznego w Warszawie 1919, str. VIII (16) i 52, fig. 6. Warszawa 1922.

Zawiera: Wykaz stacyj, wyniki spostrzeżeń 1919, zestawienie temperatur śrd. 1919, Wysokości opadów w mm. i liczby dni z opadem. *W. Pogorzelski*. O teorii stratosfery. *E. Stenz*. Natężenie promieniowania słonecznego i insolacja w Warsz. 1913—18.

7. Wiadomości meteorologiczne wyd. Państw. Inst. Met. w Warszawie. 1922. № 1—12. *Gorczyński*. O najdawniejszych spostrzeżeniach i drukach met.; O amerykańskiej reformie kalendarza; Zyciorys *R. Mereckiego*. *Gorczyński* i *Kosiń-*

ska. Stosunki opadowe w Polsce; *Kosińska*. O charakterze klimatu Polski; *Z. B.* O przewidywaniu pogody; *Rychliński* O wahanach wiatru przyziemnego. Stałe sprawozdania miesięczne o przebiegu pogody, tabele temperatur i opadów za miesiące i miesięczne mapy opadów. Kronika. Bibliografja.

8. Mapa pogody. Warszawa 7 rano. 1923. Rocznik IV. Europa (codziennie) zawiera stałe izobary, temperatury, kierunki i siłę wiatru, zachmurzenie, opady, temperaturę max. i min. z tablicą stacyj, opisem stanu atmosfery i przepowiadnią pogody na następną dobę.

9. Izobary. Warszawa 6. wieczór, z tablicą ciśnienia, wiatru, zachmurzenia i temperatury dla tych samych stacyj europejskich (codziennie).

10. Mapa klimatologiczna Polski podaje tabele temp. o godz. 7 max., min., zachmurzenie, opady, kierunek i siłę wiatru. Zawiera linje i ilości opadów, izohjety i linje grubości szaty śnieżnej (izochiony) z opisem stanu pogody, prowadzonym stałe przez p. St. Kosińską (codziennie).

11. Wykaz tygodniowy opadów śniegu w Polsce. Zima 1922/23. Rocznik III. № 1—IV. Mapy Polski 1:2,100,000 zawierają izochiony. 25/XI, 2/XII, 9/XII i 16/XII. 1922 z tabelą wysokości warstwy śnieżnej i grubości świeżego śniegu wraz z wysokością n. p. m. wszystkich stacyj wedle dorzeczy. Zawiera charakterystykę szaty śnieżnej w ciągu tygodnia i grubości dzienne śniegu dla 19 ważniejszych stacyj.

12. Przegląd historyczny t. 23, zeszyt 1. Warsz. 1922, zawiera m. in. *Bujaka* Dziejowe znaczenie morza.

13. Prace komisji dla Atlasu historycznego Polski, wyd. Akad. Um., zeszyt 1. Kraków. 1922.

Zawiera *Semkowicza* Atlas historyczny Polski (program wyd.), *Kozłowskiej* Mapa historyczna granic polit. i kośc. powiatu proszowskiego (próba mapy rozwojowej. *Arnolda* W sprawie atlasu historycznego (próba mapy przekrojowej) i Sprawozdanie z konferencji w sprawie atlasu. 1921.

14. Zbioryk matem.-prir.-likar. sekcji Nauk. Towaristwa im. Szewczenka. Tom 18—19. Lwów. 1919.

s. 1—85. *Rudnicka* S. Problemy geografji Ukrainy (Zahalni zamitki, Ukraina a Europa, Ukraina ta schidna Europa).

„ 19—37. *M. Dolnicki*. Deszczo pro nowijski pohlady na estwo geografji.

Książki nadesłane do redakcji:

Caro Z. Ku Nowej Polsce, Lwów. 1923, s. 152.

Rogala-Lewicki. Jak dostarczyć Polsce kapitału. Lwów. 1923, s. 122.

Zelechowski Wł. Fauna otwornicowa z wiercenia w Lgocle około Wadowic. Kraków. 1923, s. 8.

Antoniewicz Wł. E. Majewski jako prehistoryk. Warszawa. 1923, s. 16.

Radliński T. Geografja Rzeczypospolitej Polskiej i wolnego m. Gdańska, wyd. 5, s. 216. Warszawa. Arct. 1922.

Kozubowski F. Zarys Nauki o Polsce współczesnej, oprac. na podst. programu Min. S. W. ojsk. Lublin. 1922. Dodatek do „Przewodnika oświatowego“ D. K. № 2 w Lublinie, str. 158.

Semkowicz W. Zagadnienie klimatu w czasach hist. s. 25, odb. z Przegl. geogr.

Łoziński W. Wpływy tektoniczne w rozwoju rzek Karpat fliszowych (odbitka z „Kosmosu“, 1921).

Lencewicz St. Wydmy śródlądowe Polski (odb. z Przegl. geogr. 1922, s. 59).

Woltosowicz St. Z morfologii środkowego Nadbuża, s. 20.

— O grzędach morenowych ziemi Narockiej i granicy młodszych zlodowacenia w dorzeczu Wilji (odb. ze Spraw. P. I. Geol. T. II)

Natkowska A. Geografja szkolna (elementarna). Cz. I. Wiad. ogólne. wyd. 8, s. 162. Warsz. Arct. 1923.

Sosnowski P. Geogr. Polsk, wyd. IV. Warsz. Książnica, 1922, s. 24.

Romer-Polaczówna. Pogadanki krajoznawcze. Warsz. Książnica 1922, s. 122